

Historisk rundrejse til Georgien og Armenien Kaukasus perler - 2024.

**12 begivenhedsrige dage med fuld pension og fuldt program.
Rejse fra den 10. til 21. oktober 2024**

På grænsen mellem Europa og Asien ligger disse prægtige old-kristne kulturer med en helt enestående og overvældende natur. Disse gæstfrie lande byder på en stribe af UNESCO fredede seværdigheder, herlig lokal mad og kvalitetsvin fra Kaukasus. 12 dages rundrejse med fuld pension og fuldt program.

På denne tur besøger vi de kendte oldgamle kulturcentre Tbilisi og Jerevan, men også de mindre byer og bjergrige områder, hvor vi bl.a. oplever at køre i jeep til den afsidesliggende Gergeti kirke i Kazbegi, hvor ikke mange turister kommer. Turen starter i Tbilisi – hovedstaden i Georgien, der er placeret dramatisk smukt på adskillige bjergsider omkring floden Kura, der snor sig igennem området med sine karakteristiske maleriske klippefyldte kyster. Derfra bevæger vi os af sted på en tolv dage lang odysseé igennem Georgien og Armenien. Turen afsluttes i det bjergrige og underskønne Kazbegi, hvor vi i jeep køre det sidste stykke til den dramatisk beliggende Treenighedskirke i Gergeti (2170 m).

Georgien og Armenien er verdens ældste kristne stater, og ligger begge strategisk placeret på grænsen mellem Europa og Asien – det såkaldte Euro-asien. Mellem Sortehavets smukke kyster og med den østlige del i det bjergrige Kaukasus. En placering der har givet både rigdom og indflydelse på grund af handlen mellem netop Asien og Europa, men som også har gjort landene udsatte for talrige erobringer fra stort set alle sider. De seneste 300 år har disse lande måtte affinde sig med at være helt eller delvist styret af først osmannerne, dernæst perserne og siden begyndelsen af 1800 tallet det mægtige russiske imperium.

Begge lande blev da også (mod deres egen vilje) indlemmet i Sovjetunionen ved dets etablering i 1921, og først med Sovjets fald i 1991, blev disse stolte lande igen uafhængige.

Siden 1991 har disse lande gennemgået to vidt forskellige udviklingsforløb, hvor Georgiens og hovedparten af dens politiske elite har samlet sig omkring det projekt at få trukket Georgien væk fra Rusland og ind mod Europa og Vesten. Det er lykket i vid udstrækning takket være især den kompromisløse reformator og drivkraften bag "Rosenrevolutionen" i 2003, Saakashvili, der efterfølgende blev præsident. I kraft af ofte smertefulde reformer og dygtige alliancer med udenlandske kræfter (USA og EU), lykkedes det Georgien at blive associeret til EU. Tilbage står der dog stadig store økonomiske problemer (høj arbejdsløshed, lav realløn og ulig fordeling af rigdom) samt en politisk ofte brutal kultur præget af "klan mentalitet" forstærket af svage statsinstitutioner og regionale og etniske spændinger. Samtidig er det (stadig) en realitet, at den mægtige nabo Rusland, der siden 1783 og frem til 1991 reelt har styret landet, ikke har opgivet sit ønske om (igen) at øge sin indflydelse i dette lille land. En penibel og farlig balancegang for Georgien, der foregår netop nu og er indgår i al indenrigspolitik.

Armenien har omvendt "valgt" den vej at knytte sig til Rusland, der økonomisk, militært og politisk sidder tungt på dette land. En situation der dels skyldes Ruslands historiske overlejring og tilstedeværelse i landet samt den sikkerhedspolitiske traumatiske situation Armenien befinder sig i omgivet på tre fronter af historiske og religiøse dødsfjender (Tyrkiet, Iran og Azerbajdjan).

Hele denne spændende historie - fra disse landes før-kristne tid og helt frem til nutiden - vil ekspertrejseselederen gennemgå typisk på oplæg om morgenen (ca. fire morgenoplæg) eller i bussen hvor belejligt fordelt på turen samt naturligvis på de enkelte steder vi besøger.

Turen kombinerer historie, fortid og nutid, kultur og natur med lokal gastronomi og vin fra disse gamle kulturområder, der endnu ikke er besøgt af mange vesterlændinge.

Pris i 2024: kr 18.490 pr. person inklusiv helpension (undtagen frokost dag 11).

Enkeltværelsetillæg kr. 3.300

Afrejsedato: Den 10. oktober

Flytider :

Afrejse fra København

Den 10. oktober kl. 19.30 med LH 2443 med ankomst til Munchen kl. 21.05. Videre kl. 22.20 med fly LH 2558 og ankomst i Tbilisi kl. 04.05.

Hjemrejse fra Jerevan den 21. oktober kl. 04.45 med fly OS 642 med ankomst Wien kl. 06.30. Videre kl. 07.25 med fly OS 301 og ankomst København kl. 09.05.

Antal deltagere: Ca. 16- 26 deltagere.

Indkvartering:

- Fire overnatninger på trestjernet hotel i Tbilisi
- Én overnatninger i trestjernet hotel i Kutaisi
- En overnatning i trestjernet hotel i Akhaltsikhe
- Fem overnatninger i trestjernet hotel i Yerevan (Armenien)

Indkvartering på to-personers værelser med eget bad, toilet, og aircondition. Vi har udvalgt gode lokale hoteller med god atmosfære og morgenmad og de fleste med central beliggenhed.

Kultur- og ekspertguide på rejsen er Marie Nytoft.

Marie Nytoft er cand.phil. i russisk og har et indgående kendskab til russisk kultur og historie. Marie er gift russisk, har et stort netværk i Rusland og har været næsten overalt i det tidligere Sovjet, især i Kaukasus, Ukraine og Rusland.

Marie har skrevet om Rusland, oversat litteratur fra og til russisk. Marie underviser i russisk og derudover kan man løbe ind i hende rundt omkring i Danmark, når hun tolker for såvel private som offentlige organisationer. Marie har de seneste år været kulturguide på vores flodkrydstogter til Rusland og kulturrundrejse til Georgien og Armenien.

Indeholdt i prisen er følgende:

- Fly og skatter t/r København – Tbilisi, Yerevan – København.
- Transfer til og fra lufthavne.
- Indkvartering på to-personers værelse på godt og centralt placerede trestjernede hoteller.
- Velkomstdrink første aften i Tbilisi.
- Helpension under hele turen på udvalgte lokale restauranter (fra første morgenmad dag 2 til) hvor vi smager de vigtigste lokale retter og specialiteter - dog undtagen frokost dag 11 som er dag på egen hånd i Jerevan.
- Egen bus med chauffør.
- Alle ture, indgangsbilletter til seværdigheder, jeeptur i Kazbegi, vin – og cognac-smagninger m.m., besøg og frokost hos vinbonde, besøg og frokost hos lokal familie i Kazbeki og alle andre øvrige punkter som er indeholdt i dette program.
- Speciel afskedsmiddag med lokal musik og dans i Jerevan.

- Alle øvrige skatter og afgifter
- Oplæg (typisk fire - fem morgenoplæg).
- Udlevering af "studiemateriale" i form af de vigtigste foredrags-noter og slides.
- Rundvisning ved guiden.
- Lokal erfaren og autoriseret engelsktalende guide samt lokale museumsguider da det kræves disse steder og i det offentlige rum ved større grupper.
- ½ liter vand pr. dag pr. person.
- Drikkepenge til alle restauranter.

Bemærk: Rejsen er kun for almindelig godt gående (op til 2-3 km. almindelig gang på udvalgte dage), da vi skal gå flere ture i byerne og omkring klostrene, samt da nogle af de hoteller vi bruger ikke har elevatorer.

Følgende er ikke indeholdt i prisen:

- Enkeltværelsestillæg
- Tilslutning med fly fra provinsen.
- Drikkevarer og øvrigt privatforbrug.
- Frokost dag 11.
- Drikkepenge til lokalguider og chauffør. Beregn 15 euro per person.

Tilmelding og depositum: Ved tilmelding betales et depositum på DKK 3.000 pr. deltager. Depositum refunderes ikke ved afbestillingen. Ca. to en halv måneder før afrejse sendes brev ud med information omkring indbetaling af restbeløbet samt øvrig praktisk information vedrørende rejsen. Ved tilmelding accepteres vores almindelige forretningsbetingelser, som vedlægges ved ordrebekræftelse.

Tilmelding kan foregå på vores hjemmeside ved at [klikke her](#) - eller **på mail info@krimrejser.dk**. På hjemmesiden kan man også se flere billeder.

Venlig hilsen,
Thomas Køllner

Kulturrundrejse til Georgien og Armenien

Dag til dag program (ændringer må påregnes)

Dag 1: Afrejse fra København og ankomst i Tbilisi i Georgien og indkvartering på hotellet. Første gåtur i Tbilisi og velkomstmiddag.

Vi mødes i København lufthavn og flyver til Tbilisi og kører direkte ind til byens centrum, hvor vi indkvarteres på vores hotel. Fra hotellet starter vi en rundvisning til fods i det historiske Tbilisi. Vores hotel ligger således i det historiske centrum. Efter lidt tid til afslapning på hotellet mødes vi til en fælles velkomstdrink og dernæst skal vi nyde vores velkomstmiddag og det georgiske køkken.

Dag 2: Gåtur i det historiske centrum, den gamle hovedstad Mtskheta, Samtavra klosteret, Jvari klosteret og aftensmad i det historiske centrum af Tbilisi

Denne formiddag starter vi med et morgenoplæg, inden vi fortsætter vores opdagelse af Tbilisi til fods.

Hovedstaden i Georgien er placeret dramatisk smukt på adskillige bjergsider omkring floden Kura, der snor sig igennem området med sine karakteristiske maleriske klippefyldte bredder. Vi er nu i Kaukasus og Eurasien. Det slår en, at alt er anderledes her i Kaukasus. Tbilisi's gamle bydel er et af de sjældne steder i verden (og især i denne del af verdenen), hvor ortodokse kirker, katolske katedraler, synagoger og moskeer kan eksistere fredeligt sammen. Det historiske centrum er pakket med historiske bygninger og monumenter. Allerede her bemærker man de mange historiske kirker, borge og klostre, der er smukt placeret på højdepunkterne omkring byen og floden Kura. Alting er pænt og ordentlig og det meste af det historiske centrum er sat i stand.

På vores tur besøger vi Metechian kirken (400 tallet), Sioni katedralen I (600 -700 tallet) og landets vigtigste ortodokse kirke Helligåndskirken af Tsminda Sameba. Vi får også tid til at gå en tur i byens hyggelige indkøbs-centrum.

Georgien har påbegyndt en krævende, omfattende og dramatisk reformproces siden uafhængigheden i 1991 efter Sovjets sammenbrud. Efter 70 års Sovjetstyre var og er der fortsat behov for en gennemgribende demokratisering af landets institutioner og modernisering af landets økonomi. Den centrale skikkelse i Georgiens demokratiseringsproces og tilnærmelse til Vesten er (den omstridte) *Mikheil Saakashvili*. Han stod bag den vigtige "Rosenrevolution", der førte ham til magten som folkevalgt præsident i to perioder fra 2004 – 2013. Han gennemførte dramatiske reformer af statens institutioner i et forsøg på at komme den omfattende korrupsion til livs, som var et levn fra Sovjettiden. *Mikheil Saakashvili* startede sin reform af politiet med at fyre alle ansatte, og starte opbygningen af et helt nyt politikorps efter tysk forbillede. Som turist er denne proces synlig på en ganske interessant måde. Når vi kører igennem det gamle Tbilisi, ser vi pludselig moderne glaskonstruktioner. De er såmænd det nye justitsministerium og politiets nye hovedkvarter.

I et synligt og symbolsk opgør er de bygget "gennemsigtige" helt bogstaveligt for at vise, at selv disse institutioner, som var notorisk korruperte under Sovjetstyret, nu er blevet reformeret og (nu bedre) lever op til demokratiets principper om åbenhed, transparens og tredelingen af magten. Denne visuelle symbolik kan ikke undervurderes og alle georgier fortæller stolt om landets oprigtige forsøg på at blive et demokrati. Alle steder på offentlige bygninger ses foruden det stolte georgiske flag EU's flag. Ingen skal være i tvivl om, at flertallet i Georgien forsøger at dreje landet mod Vesten og EU. Derfor var netop underskrivelsen af EU associeringsaftalen i 2014 en vigtig begivenhed i landets nyere historie. Et andet konkret symbol på, at Georgiens mange ofte smertefulde reformer har båret frugt, er aftalen med EU underskrevet d. 26. Februar 2017, der giver georgierne visumfri adgang til at rejse til EU. Man kan ikke undervurdere vigtigheden af dette i forhold til den forøgede selvværd, almindelige mennesker i Georgien føler.

Tilbage står der dog stadig store økonomiske problemer (høj arbejdsløshed, lav realløn og en ulig fordeling af rigdom) samt en politisk ofte brutal kultur præget af "klan mentalitet" forstærket af svage statsinstitutioner og regionale og etniske spændinger.

Hvordan landet skal kunne løfte sig videre i sin demokratiske udvikling (efter de to enestående sejre med EU Associeringsaftalen af 2014 og visumfri adgang til EU fra dette forår), vil være et vigtigt emne på morgen oplæggene.

Mange almindelige menneskers virkelighed er stadig præget af fattigdom, faldende realindkomst og apati samt fremmedgørelse overfor det politiske system – og ikke mindst eksklusion fra disse. Georgien har traditionelt været styret af regionale klaner og familier. Dette påvirker hele det politiske system og står som en cementklods i vejen for landets fortsatte økonomiske udvikling. Uddybning af dette, og hvordan disse udfordringer kan overkommes, kommer vi naturligvis også ind på under morgen oplæggene og på turen.

Georgiens åbenlyse tilnærmelse til Vesten og EU samt især ønsket om optagelse i NATO blev i 2008 for meget for den mægtige russiske nabo. I 2008 startede Rusland - på opfordring af russiske separatister i de to provinser Abkhasien og Sydossetien – en "fredsoperation", der førte til, at disse to provinser rev sig løs fra Georgien og reelt blev underlagt Rusland. Dette er blot et blandt mange sår mellem det lille Georgien og den store nabo.

Tilbage til dagens program. Efter gåturen i byens centrum fortsætter vi i bus. Turen går godt 20 kilometer mod den gamle hovedstad i Georgien – Mtskheta. Den gamle hovedstad og Jvari klosteret er centrale i Georgiens omvendelse til kristendommen i 300 tallet. Byen er et slags åbent bymuseum og hele det gamle centrum er beskyttet af UNESCO. Vi besøger bl.a. Svetit Skhoveli katedralen fra 1010-1029. Her vil der være mulighed for at købe ægte georgiske ikoner, som males efter ældgamle forskrifter af munke tilknyttet katedralen.

Georgiens vigtigste helgen Nino er også knyttet til dette sted, da hun levede og virkede på det nærliggende kloster Samtavro. På klosteret gror en plante som er berørt af den Hellige Nino. Og i strid med alle naturlove, er denne plante grøn året rundt. Den hellige Nino er Georgiens svar på vores Ansgar. Den hellige Nino var en romersk kristen kvinde fra Det nuværende Tyrkiet. Efter sigende var hendes onkel patriarken af Jerusalem. Jomfru Maria viste sig for Nino, og bad hende drage til Georgien (det daværende kongerige Iberia) og omvende folkene der til kristendommen. Det lykkedes for hende efter flere forsøg at omvende Dronning Nana og Kong Merian til kristendommen i 327 i netop Mtskheta. Denne fortælling er vigtig i Georgien, og vi vil støde på dens hovedpersoner igen og igen i kirker og ikon kunst. Selv i dag lever den videre blandt andet i form af navnet Nino, som er blandt de mest populære pigenavne i Georgien. Der er nu tid til en dejlig georgisk frokost på et dejligt sted, hvor mange georgiske familier kommer i især weekenderne. Stedet er kendt for sin sortbøndesuppe - og den skal vi selvfølgelig smage (det har vi ihvertfald gjort de sidste ti år, vi er kommet der).

Sidste stop er et besøg på klosteret Jvari – der betyder “kors klosteret”. Klosteret ligger majestætisk placeret på en bjergkam med udsigt til Mtskheta og floden Kura. Når man står her højt oppe og ser ned på den gamle hovedstad, forstår man intuitivt dens placering. Netop hvor byen ligger danner floderne et ”T-kryds”, hvilket giver stedets åbenlyse strategiske værdi. Vi besøger denne smukke kirke og dens fantastiske kors og hører dens vigtige tilknytning til Ninos død og begravelse.

Efter en lang og spændende dag kører vi tilbage til vores hotel. Dernæst går vi til fælles aftensmad og georgisk middag på en god lokal restaurant.

Dag 3: Stephantsminde, fæstningen Ananuri ved floden Aragva, Gudauri bjergtur, Terek bjergpas, Kazbegi (2170 m), Kazbeg bjerg (5147 m)

I dag starter vi efter dagens oplæg fra Tbilisi og kører nordpå i retning mod Stephanstminde (Kazbegi). Det er en smuk tur, hvor vi langsom bevæger os op i højderne og mod Terek bjergpas. På vej igennem dalen gør vi holdt ved den smukt beliggende Ananuri fæstning fra sekstenhundredetallet. Borgen ligger smukt ned til floden Aragva og ved det smukke Jinali vandreservoir. I 2200 meters højde når vi byen Gudauri, som er et kendt skiresort. Vi kører igennem dette smukke bjergpas med Terek floden ved vores side. En smuk tur hvor det går op for en at Kaukasus bjergene er rigtige bjerge, der strækker sig så langt øjet rækker og med sne store dele af året. Vi ankommer til Kazbegi og her begynder vi vores udflugt med jeep i dette pragtfulde område. Vi gør bl.a. holdt ved Treenighedskirken i Gergeti (2170 m). Er vejret klart kan vi opleve en enestående udsigt til et af Georgiens højeste bjerge Kazbek bjerget i 5147 meters højde. Denne tur i de kaukasiske bjerge i jeep vil de færreste glemme. Her i denne lille by spiser vi frokost hos en lokal familie, som selv har forberedt frokosten. Det er altid en god oplevelse af besøge denne familie. Fra alle sider er der udsigt til de smukke bjerge og Kazbek. Efter frokost kører vi den smukke vej tilbage til Tbilisi, hvor endnu en god lokal aftensmad venter os

Dag 4: Tbilis - Bodbe - Sighnaghi – Gremi kongeslot – vinsmagning

Efter morgenmad og dagens morgenoplæg skal vi udforske den sydøstlige del af Georgien. Generelt er Georgien kendetegnet ved at klimaet og naturen skifter efter blot korte afstande. Efter blot nogle få kilometer kan man således komme fra kontinentalt klima, til subtropisk og/eller bjergklima. Dagens første mål er det kendte klosterkompleks viet til Johannes Døberer, Bodbe kloster, hvor Georgiens svar på vores Ansgar – den hellige Nino – ligger begrave. Samme Nino som vi tidligere har stiftet bekendtskab med. Området er et vigtigt pilgrimssted og meget betagende. De lokale nonner dyrker en dejlig mørk rødvin fra vinstokke, som gror på klosterets jord. For dem for hvem det ikke er for tidligt, kan vinen købes på glas i det lille men smukke refugium, som ligger ved indgangen til kloster-området.

Derefter når vi til Signaghi, der er placeret på toppen af bjergkæden med udsigt over Alazani dalen. Det er svært at beskrive byens smukke og episke beliggenhed. Byen er omgivet af en vældig mur og er overvældende med sine mange smukke og historiske bygninger og seværdigheder. Byen er de senere år blevet restaureret, og er nu et kendt sted for at fejre bryllupper. Vi kører videre og når frem til vores frokoststed, som foregår højt beliggende med udsigt over Ilias søen.

Efter frokost besøger vi fæstningen Gremi. Gremi var hovedstaden i det gamle kongerige Kakheti. Georgien bestod dengang af mange små kongeriger og fyrstendømmer. En af årsagerne til at perserne ad flere omgange kunne erobre området i den periode. Vi afslutter dagen med besøg hos lokale vinmagere. Vi hører om hvordan man producerer traditionel georgisk vin laves. Vi smager stedets vine sammen med den lokale aftensmad vi nyder på deres store terrasse med vinrankerne lige ved siden af.

I Georgien laver enhver familie med respekt for sig selv sin egen vin. Traditionel vinframstilling forekommer her som den gjorde i antikken. Druerne gærer i store lerkar, der graves ned i den kølige jord, hvor gæringen foregår. Smagen er anderledes end vi er vant til, men der pågår netop nu en udvikling med store investeringer i vindyrkning også fra udlandet. Vinindustrien er en af få vækstindustrier i Georgien. Overalt når man kører igennem Georgien, ligger de gamle vinproducenter spredt mellem de gamle landsbyer og det dramatiske landskab. Vindyrkning er her foregået i tusinder af år

Efter denne smagning og oplevelse kører vi tilbage til Tbilisi og vores hotel.

Sighnaghi bygget direkte op af bjerget

Dag 5: Tbilisi — Gori - Kutaisi, prometheus drypstenshule

Afrejse til Kutaisi efter morgenmad og udtjekning af hotellet. Vi forlader Tbilisi og begiver os nordpå. På vejen besøger vi Stalin-museet i Gori. Et dunkelt monument over manden der på brutal og hensynsløs facon fik skabt det totalitære Sovjetunionen og gjorde denne til en militær og industriel supermagt. I processen forsvandt millioner af mennesker i arbejdslejre og fængsler. Stalin er desuden sejrherren fra Den Anden Patriotiske Krig – kampen mod Hitler og nazismen.

Manden var født georgier, og dette museum er viet til hans liv. Museet består af et museum, hans hus og hans pansertog. Her og på vejen i bussen vil vi tale om Stalins dramatiske liv og politiske karriere samt hans indflydelse for det efterfølgende Sovjet. I forlængelse heraf vil vi tale om Sovjets strategi og dens systematiske "russificering af sine rand-republikker" fra Sovjets etablering i 1921 og fremefter, og hvorledes denne arv stadig ligger tungt på de gamle ex-sovjetrepublikker. Denne historie er afgørende for at forstå Georgiens og Armeniens nuværende forsøg på at udvikle fungerende demokratier, og gøre op med det russiske politiske og militære overherredømme, der også er forsøgt kulturelt indlejret i den kollektive hukommelse i disse lande. Efter dette kølige pust fra fortiden kører vi de sidste små to timer igennem denne subtropiske dal og hele tiden med de vældige Kaukasus bjerge i horisonten. Rejselederen vil benytte køreturen til Gori til at gennemgå Stalins historie og betydning.

Vi er på vej mod Kutaisi, som kan dateres 3000 år tilbage. Igen et bevis på at disse landes ligeledes har en stærk før-kristen kultur. Her besøger vi byens vigtigste seværdigheder. Centralt er byens smukke Gelati kloster og akademi grundlagt af den georgiske konge David d. 4. i 1106. Han er en af de kendteste georgiske konger og kaldes også "David Byggeren". Dette kloster er lige så UNESCO fredet. Gelati var et religiøst og videnskabeligt centrum i middelalderen, og blev følgelig kaldt "det nye Hellas". Med persernes ødelæggende angreb i den senere middelalder mister stedet sin betydning.

Vores sidste besøg går til Prometheus - de enestående drypstenshuler. Prometheus er kendt fra den græske mytologi, som manden der opfandt ilden, men i processen forsøgte han at snyde guden Zeus, hvilket han naturligvis kom til at betale for. Hvordan han betalte, afslører vi på turen! Disse huler er enestående i verdenen, og blev opdaget ved et tilfælde i 1984. Hule-komplekset består af seks huler som er forbundet. På mageløs vis har man indsat skiftende lys og dæmpet musik, der gør denne tur uforglemmelig. Nogle af "salene" er store som katedraler og overalt er der million år gamle drypstensformationer. Et geologisk underværk, der nænsomt er gjort tilgængelig for turister. I hulerne er der konstant 14 grader og en afgrænset sti med belysning og rækværk er lavet, så der er ingen fare for at fare vild eller falde ned. Medbring en frakke og gode sko.

Vi spiser aftensmad og overnatter i Kutaisi.

Dag 6: Kutaisi / Tskhaltubo — Borjomi — Akhaltsikhe

I dag kører vi videre i det dramatiske landskab mod fæstningen Akhaltsikhe. På vejen besøger vi Borjomi, hvor det verdensberømte kildevand kommer fra med sin let salte mineralske smag, som alle slaver og især russerne elsker og tilskriver nærmest helbredende virkning. Prisen er også derefter!

Vi fortsætter efter frokost til fæstningen Akhaltsikhe, hvis historie også går tilbage til 12 hundredetallet, hvor det blev hovedstad for et stærkt greve dømme, indtil det i 1476 blev erobret af osmannerne. Området er tæt på den tyrkiske grænse, og her boede et stort tyrkisk mindretal. I 1944 blev disse som så mange andre etniske minoriteter forfulgt og fordrevet fra området af Stalins Sovjetunionen under falske anklager. Derfor findes der også en ganske interessant og overraskende tilstedeværelse af templer på dette sted, der om noget afspejler historiens vilkårlighed og til tider brutalitet i især disse områder. På området finder vi således en katolsk kirke og et benediktiner kloster, en russiske ortodoks kirke, en synagoge og en armensk kirke. Hvordan alle disse religioner er fundet hertil, vil vi tale om på vejen i bussen. Vi spiser aftensmad og overnatter på dette fantastiske sted.

Dag 7: Hulebyen og klosteret Vardzia - Ankomst til Armenien - Gumry - Jerevan

Efter et godt morgenmåltid stiger vi på bussen og kører til endnu et dramatisk klosterkompleks, der samtidig fungerede som social og økonomisk samlingspunkt samt ikke mindst som forsvarsværk og fæstning. Stedet er Vardzia. Turen i bussen går igennem de mest dramatiske og smukke slugter med grønne bjerge på begge sider og en stejl slugt til højre, skabt af den brusende flod, der stadig løber igennem disse bjerge.

Efter små to timers kørsel når vi til huleklostret Vardzia fra det 12. Århundrede. Klosteret symboliserer Georgiens storhedstid i 1200 – 1300 tallet, hvor landet formåede at samle det meste af Kaukasus under den georgiske trone. En central

historisk og populær personlighed er Dronning Tamar (1160 – 1213) der var med til at opbygge dette mægtige kloster, og som står som en central hersker i denne Georgiens storhedstid eller den "Gyldne tid", som georgierne stadig kalder tiden. Hun knyttede blandt andet alliancebånd via ægteskab til det mægtige Kiev Rus rige i Kiev og det mægtige nomadefolk Alanerne fra de store stepper nord for Krim. Tamar er efterfølgende blevet helgenkåret af den georgiske ortodokse kirke. Et vigtigt ikon med hendes portræt finder vi i en af de mange små grotte kirker.

Vardzia er en veritabel by hugget ind i siderne på de uindtagelige bjerge på venstre side af Kura flodens bred. Komplekset strækker sig mere end 500 meter langs klippens sider, og her er hugget mere end 600 bygningsværker i klipperne, kirker, kapeller, munkeceller, lagerrum, bade, statskasser, biblioteker. Der er konserveret et utal af hemmelige passager samt rester af vand- og vandingssystemer. I denne kloster-fæstning levede mere end tusind munke, og når fjenden angreb kunne her skjule sig 20.000 mennesker. Vi besøger dette sted til fods efter at være kørt op til komplekset indgang på bjergets side. Her kræves gode ben og godt fodtøj. Gåturen tager ca. en fem kvarter. Dem der ikke ønsker eller ikke kan gå turen, kan vente for foden af bjerget, hvor vi starter opkørslen. Her er en hyggelig cafe og en smuk terrasse ned til floden, der har skabt denne fantastiske kløft. Et dejligt sted at nyde naturen.

Vi spiser frokost hos den tidligere direktør for Vardzia klostermuseum, der bor ganske tæt på klosteret. En god bekendt som med sin familie har opbygget et herligt sted, hvor al maden dyrkes på stedet (og i øvrigt økologisk som næsten overalt i Georgien – man kender stort set ikke andet, da det meste mad og grønt stadig købes på små markeder fra små lokale bønder!). Her skal vi smage en herlig grillstegt bækørred fra floden (det plejer vi), hvor de opdrættes, og som løber lige ved siden af vores vens hus og store have.

Efter frokost skal vi videre og nå grænsen til Armenien. Vi møder i dag de dårligste veje på turen og de længste strækninger i bus (da vi ikke kan køre særlig hurtigt). Til gengæld er naturen igen helt fantastisk og vi kører i højden ca. 900 – 2200 meter. De sidste mange år lovede myndighederne, at vejen ville blive færdig restaureret – og der bygges da også. Men færdig var den ikke sidst, og vi tør kun håbe på at den bliver færdig. Men pengene forsvinder jo, som traditionen er i disse lande, ned i mange lommer, inden nogle få når at blive brugt til asfalt. Det skal også siges, at vintrene her er meget hårde ved vejene. På vej til Jerevan gør vi holdt i byen Gumry, som er kendt for sin store russiske kaserne, og at byen blev ramt af et voldsomt og forfærdeligt jordskælv for en snes år siden. Vi passerer byens historiske centrum og byens centrale plads og det smukke rådhus bygget af tufa vulkansk sten.

Vi fortsætter mod dagens endepunkt - den nuværende hovedstad Jerevan. Vi ankommer sidst på dagen til vores hotel. Afhængig af vores ankomst tidspunkt spiser vi aftensmad før eller efter ankomst til vores hotel. Vi bor på godt centralt hotel i Jerevan. Her har vi base de næste fem dage.

Dag 8: Jerevan, Echmiadzin, museum for det armenske folkemord - Garni.

Efter vores morgenmad og dagens oplæg starter vi vores byrundtur i bus i Jerevan. Byen er Armeniens hovedstad og en af de ældste byer i verden. Byen har samme alder som Babylon og Rom. Året for grundlæggelsen af byen er officielt 782 f.Kr. - da kongen af Argishty grundlagde fæstningen Erebuni på dette sted.

Første stop er Armeniens gamle hovedstad Vagharshapat (Echmiadzin), som er Armeniens fjerde største by. Byen er landets religiøse centrum og huser landets vigtigste katedral tilhørende Den Armenske Apostolske Kirke – Sankt Echmiadzin Katedralen -, samtidig regnes den for at være verdens ældste katedral påbegyndt i år 303 lige efter at landet blev kristent. Katedralen har siden sin grundlæggelse til midt i det fjerde århundrede været et "catholicate", hvilket vil sige stedet, hvor lederen af Den Apostolske Armenske Kirke regerer fra. Vi besøger kirken og det tilstødende museum, hvor man gemmer det spyd, der dræbte Jesus på korset. Området er landets vigtigste pilgrimssted, og her ligger mange vigtige kirker som alle er unikke og af stor skønhed og historisk vigtighed bl.a. Zvartnots katedralen, kendt for sin byzantinske indflydelse, der vidner om kontakten til Europa. Begge de nævnte katedraler er beskyttet af UNESCO.

Vi fortsætter turen og besøger museet for Det Armenske Folkemord, der foregik i 1915 under Den Første Verdenskrig. Et forstemmende men vigtigt besøg. Det var tyrkerne, der tvangsflyttede det armenske mindretal ud af Tyrkiet og tvang dem ud på en lang march, der førte direkte ud i den Syriske ørken. Her døde de fortrinsvis kvinder og børn af mangel på vand og mad. Et sted mellem 800.000 og 1.5 million armenier blev myrdet. Den dag i dag er denne begivenhed med til at skabe ondt blot imellem disse to nabolande og deres grænse er stadig lukket. Baggrunden for dette folkemord og dets betydning i dag gennemgår vi på dagens morgenoplæg. Vi besøger også parken Tsitsernakaberd, hvor der findes et mindesmærke for ofrene for det armenske folkemord i 1915. Mindesmærket er en fyrre meter høj obelisk, der kan ses vidt omkring.

I 2001 fejrede Armenien 1700 året for da Armenien blev den første kristne stat i verdenen. En kendsgerning som alle er stolte og bevidste om i Armenien. I den anledning byggede man en storslået kirke viet til "St. George Lysbringeren". St. George er skytshelgen for Armenien, og manden der fik omvendt kong Tiridates Den Tredje og efterfølgende hele Armenien til kristendommen i 301.

Vi fortsætter videre til sommerresidensen for de armenske konger - fæstningen Garni – grundlagt i 300 tallet og udvidet frem til 1300 tallet. Her møder vi (igen) noget ganske enestående, nemlig et meget smukt tempel bygget i hellenistisk stil af Kong Trdat i år 77. Templet er viet til solen og stammer således fra før landet blev kristent. Templet med sine 24 smukke Joniske søjler er det eneste overlevende af denne art i Armenien, og er et fantastisk vidnesbyrd om den kulturelle udveksling i denne periode mellem det hellenistisk inspirerede Rom og Armenien. Dette konkrete bevis på Georgiens kobling

til "Europa" Middelhavslandene er vigtig – også i dag, for at forstå, hvorfor georgierne føler sig knyttet til Europa. Det vil vi tale mere om på oplæggene. Vi spiser frokost hos en lokal familie, der de senere år har opbygget en fin restaurant med en formidabel udsigt over den selv samme dal, hvor også kongens sommerresidens ligger. Vi kører tilbage til Jerevan, hvor vi ankommer sidst på eftermiddagen, så der bliver tre -fire -timer til at opdage byen på egen hånd, inden vi mødes ved bussen og kører til vores hotel, der ligger en halv times kørsel fra vores mødested.

Dag 9: Jerevan - Khor Virap - Noravank - Ararat brandy vineri - Jerevan

Efter dagens oplæg skal vi besøge det legendariske Khor Virap fængsel og fæstning, som ligger en god times kørsel i bus fra Jerevan. Her blev St. Gregor holdt indespærret i 13 år, inden det lykkedes ham at omvende kongeparret til kristendommen. Fra kapellet på dette sted venter der os en uforglemmelig udsigt over Ararat bjerget, hvor Noah efter overleveringen stødte på grund med sin ark, da vandet begyndte at synke. Bjerget har stor religiøs og symbolsk værdi for armeniere også i dag. Ararat kan ses i al sin majestæt helt inde fra Jerevan by.

Dernæst går det videre til Noravank - klosterkompleks, som er bygget i 1300 tallet og beliggende ca. 122 km fra Jerevan. Klosteret ligger meget smukt og ufremkommeligt på en smal afsats ned mod Arpa-floden nær den armenske by Eghegnadzor. Slugten er berømt for de stejle røde klipper, der rejser sig bag klosteret. Klosteret indeholder flere smukke kirker og bygninger. Selve naturen og området er betagende og stemningsfyldt. Noravank blev grundlagt i 1205 af biskop Hovhannes, den tidligere abbed af klosteret i Vahanavank. Efter dette besøg vender vi bussen mod Jerevan og vores hotel. I aften holder vi armensk afskedsmiddag i en fin lokal restaurant og smager det velsmagende armenske køkken endnu engang.

Vi spiser frokost lige ved siden af Noravank, hvor vi er kommet i mange år hos den lokale familie, der ejer den lokale restaurant. Her laver de Armeniens bedste kylling – synes vi. Det må jo stå sin prøve. Her serverer familien desuden også hjemmelavet rødvin lavet i 1600 meters højde – så skulle den være ekstra sund, siger familien.

Vi kører den smukke tur over bjergene og ned mod Ararat-dalen på vej mod Jerevan. Igen kan vi nyde Ararat bjerget med sin majestætiske hvide snetop. Ankomst til vores hotel og tid til afslapning inden aftensmad.

Dag 10: Jerevan - Sevan søen- Dilijian by og museum- Ararat brandy vineri - Jerevan

I dag kører vi mod Armeniens og Kaukasus "Blå Perle" - Sevan Søen, som er den største sø i Kaukasus og har en dybde på op til 30 m. Vejen ud til søen er rigtig god, fordi her har præsidenten sit sommerpalads, så han har naturligvis sørget for at han hurtigt kan komme derud! En herlig påmindelse om, at den politiske kultur her er meget anderledes, end vi er vant til i Nordeuropa. Noget vi løbende vil adressere og søge forklaring på under vores oplæg. Ved ankomst stiger vi op ad trapperne for at nå til klosteret Sevanavank. Her mødes vi endnu engang af en vidunderlig udsigt over den blå Sevan sø. Vi besøger dette smukke kloster og dets dramatiske omgivelser.

På vores videre vej tilbage til Dilijian passerer vi en tunnel og som ved et trylleslag når vi ud på den anden side, og mødes her af en helt anden frodig natur med bløde dale og skove. Det er typisk for Kaukasus, at naturen ændrer sig meget hurtigt.

Vi fortsætter til vores frokoststed placeret i det smukke område omkring byen Dilijian. Her besøger vi byens lille fine kunstmuseum, hvor fornem lokal maleri kunst er udstillet og enkelte europæiske værker samt et enkelt værk af den verdensberømte russiske men armensk fødte marinemaler Ayvasovskij, hvis hus nogle af vore gamle gæster

måske har besøgt i Feodosia på Krim. Få skridt fra museet ligger også et par fine små lokale håndværksbutikker, hvor ejerne selv arbejder og laver keramik, træskærerværk og læderkunst ifølge gamle traditioner fra området. Arbejde er af høj kvalitet og alt sammen er unikas. Vi kan ikke garantere, at de er hjemme den dag vi kommer.

Efter dette besøg kører vi tilbage mod Jerevan. Dog mangler vi et vigtigt stop - Ararat cognac fabrik. Vi skal nemlig som sidste punkt på dagen, fordi Armeniens stolthed (endnu en af dem!) Nemlig den kendte cognac fabrik "Jerevan Brandy" fabrik "Ararat". Denne cognac (og ja det kalder de den - indtil videre) regnes for den fineste i det gamle Sovjetunionen, og var et vigtigt statussymbol blandt de gamle sovjet bureaukrater. Nu er den endnu bedre og en verdensomspændende succes. Bla.var det Churchills favorit drik efter Stalin introducerede den til ham under Jaltakonferencen på Krim i februar 1944. Den skal vi naturligvis smage i områdets historiske faciliteter og kældre. I aften har vi afslutningsmiddag med armensk dans og musik.

Dag 11: Tid på egen hånd i Jerevan.

I dag har vi et afsluttende morgenoplæg. Dernæst har vi hele dagen til at opdage denne herlige by på egen hånd. Vi kører sammen i bus ind til byens uafhængighedsplads og aftaler, hvornår vi mødes igen for at køre tilbage til vores hotel.

Frokost er på egen hånd i dag . Det er skønt at have tid til blot at nyde den gamle by og de fine bygninger samt mærke stemningen på egen hånd. Her er masser af fine små kunstbutikker, vinbutikker og butikker med ægte ikoner og håndlavede tæpper fra

Kaukasus. Her findes også mange fine og dyre internationale butikker og brands. Vi viser gerne hvor de gode butikker ligger. Vi mødes til en tidlig sidste middag om aftenen. Mange vil sikkert gerne tidligt til ro, da vi skal afsted om natten til Danmark.

Dag 12: Afrejse til København

Vi står meget tidligt op og kører til lufthavnen for at rejse hjem.

Forbehold for ændrede programpunkter og lukkedage som skyldes udefra kommende ændringer vi ikke har indflydelse på som vejrlig, stigende skatter, sygdom, ændring af leverandørbetingelser bl.a. aflyste fly. Se også vores forretningsbetingelser for alle detaljer. Disse vedlægges altid ved bestilling og skal læses og accepteres inden betaling af depositum.

Tilmelding og depositum: Ved tilmelding betales et depositum på DKK 3.000 pr. deltager. Depositum refunderes ikke ved afbestilling. Ca. to en halv måneder før afrejse sendes brev ud med information omkring indbetaling af restbeløbet samt øvrig praktisk information vedrørende rejsen.

Tilmelding kan foregå på vores hjemmeside **[ved at klikke her](#)** eller ved at sende en mail til **info@krimrejser.dk**.

Venlig hilsen

Thomas Köllner

Krim Rejser